

A csengelei gyógyszerertár története

Hegedűs Erzsébet

Az ősmagyarok gyógyítását a táltosok végezték. Az Árpád-házi királyok korában a szerzetesek gyógyítottak. A XII-XIII. században több kórház működött, de a tatárjárás során többségük elpusztult, újjászervezésük IV. Béla idejében indult.

A gyógyszerertárok kezdetleges alakjait a szerzetesrendek kolostoraiban kereshetjük. A "Budai Törvénykönyv"-ben (1144-1421) a gyógyszerészeti tevékenység szabályozására már van paragrafus. Az Anjou-királyok idején jól képzett olasz orvos-gyógyszerészek működtek. Mátyás király egyetem felállítását tervezte Budán. Az elképzelése nem vált valóra, de van adat, hogy uralkodása idején Budán már "patikás" utca létezett néhány patikával. Orvos-gyógyszerészeti képezést Németország és Hollandia egyetemén szereztek. A reformáció korában a haladó szellemű ismeretek Magyarországon is terjedtek. Méliusz Juhász Péter Debrecenben nyomdát létesített. Herbariuma az első magyar nyelven megjelent füveskönyv. A "Lex Sanitaria Fernandiana" (1644) a gyógyszerertárok működésére vonatkozó előírásokat tartalmaz. A "Lex Sanitaria Leopoldina" (1678) már a gyógyszerek előállításával, a gyógyszerészeti felelősséggel is foglalkozik. 1720-ban 16 gyógyszerertár működött. 1770. évben a nagyszombati egyetemen megindult az orvosképzés, 1772-ben a gyógyszerészképzés. Ezen időszak jelentős orvos-gyógyszerész egyénisége: Pápai Páriz Ferenc. 1723-ig a gyógyszerészet szabad ipar volt.

Az 1848-as szabadságharc alatt hozott intézkedések, rendeletek az egészségügy, illetve a gyógyszerészet fejlődését kívánták biztosítani. Az 1851. év előtt engedélyezett gyógyszerertárok a hatóság úgynevezett reáljogúnak ismerte el (örökölhető és elidegeníthető magántulajdon).

Az 1876. évi XIV. törvénycikk egységbe foglalta az egészségügy különböző ágait, kimondva: a gyógyszerertárok közegészségügyi intézmények

- amelyek az állam felügyelete alatt állnak. Szabályozta az új gyógyszertárak létesítését, megszüntette újabb reáljogú gyógyszertárak adományozását. A nyílt forgalmú gyógyszertárak mellett intézkedett fiók-, illetve kézi-gyógyszertárak létesítéséről. Ez a törvény és kiegészítő rendelkezései szabályozták a gyógyszertárak egységes működését a második világháborús évekig.

1945 elején a Népjóléti Minisztérium hatáskörébe került az egészségügyi és szociális ellátás. 1949/50. évben a gyógyszeripart, kereskedelmet és a gyógyszertárakat államosították, megalakult az Egészségügyi Minisztérium - ezzel a gyógyszerészet az egészségügyi miniszter hatáskörébe került. A gyógyszertárak egységes irányítását a fővárosi és megyei Gyógyszertár Vállalatok végezték, majd a megyei tanácsok hatáskörébe kerültek a Gyógyszertári Központok (1957).

A hatvanas években a termelőszövetkezeti mozgalom, valamint a társadalombiztosítás kiterjedése a lakosság szélesebb rétegére is indokolta, hogy kisebb településeken is létesítsenek gyógyszertárat.

A gyógyszertár épülete 1993-ban (fotó: Csikos János)

Az 1960-as években a Kormány is jelentős összeget, 80 millió forintot biztosított a "tervszerű" gyógyszerertári hálózat fejlesztésére.

Csengele község villamosítása 1959. november 7-én megvalósult, ezután tervezte a község vezetése a lakosság igénylése alapján, hogy 1960-ban a községfejlesztési bevételeket tartalékolják gyógyszerertár építésére. 1961-ben a Szegedi Tervező Vállalat elkészítette a terveket és 1962 tavaszán kezdődött az építkezés. Kivitelező a CSOMIÉP volt. A gyógyszerertár megnyitása 1962. november 1-jén történt.

A gyógyszerertár vezetőjének Fekete László gyógyszerészt nevezte ki a Gyógyszerertári Központ igazgatója. A helyi közösségbe gyorsan beilleszkedett a család, közvetlenségükkel, kedvességükkel jó kapcsolatokat teremtettek a lakossággal és a község vezetőivel - így tiszteletet és megbecsülést kaptak.

Fekete László a közéletben igen aktívan tevékenykedett: a Hazafias Népfront, valamint a Községi Vízmű Társulat vezetője volt több éven át. Csengele Tanácsának és Végrehajtó Bizottságának is tagja volt.

Vele dolgozott felesége, Évike, akit mindenki tisztelt és sokan szerettek kedves egyénisége, türelme miatt. Három iskoláskorú gyermek jó édesanyja volt és munka mellett végezte el a gyógyszerertári asszisztens tanfolyamot.

A gyógyszerertárat Gyúgel Péterné (Idus néni) takarította 1962-től 1975 júniusáig. Nagy szeretettel, gondossággal ápolta a virágokat, a kertet, a régi szép rózsabokrokat.

A Fekete család szép életében sajnos hamar jött a tragédia, Évike betegsége és halála. Fekete gyógyszerész áthelyezéssel Deszkre került (családi kapcsolata Szegedhez kötötte - így közelebb került). Sajnos hamarosan megbetegedett és meghalt.

1971 májusától és jelenleg is a gyógyszerertár vezetője Hegedűs Erzsébet gyógyszerész. 1971 augusztusában vették fel Tóth Tibornét (Csókási Ilona), aki két év után gyógyszerertári asszisztensi képesítést szerzett, majd feljogosított expedáló asszisztensként dolgozva sokat segít a gyógyszerészeti munkában. Kétszer volt GYES-en (1977, 1983). A hosszú évek alatt munkáját jól, lelkiismeretesen végezte és jelenleg is kedves munkatársam.

1975 júniusától a gyógyszerertár takarítója Csáki Istvánné, aki az asszisztensek GYES-es időszakában "helyettesítette" őket, sokat segítve a

Tóthné és Gyúgelné

Hegedűs Erzsébet

gyógyszerésznek. 1977-től 1979-ig, valamint 1983-1986 közötti időszakban nem dolgozott képzett asszisztens Csengelén. Ekkor a takarítást édesanyám, Hegedűs Péterné végezte, helyette takarítónői munkában rövid ideig Magony Menyhértné is dolgozott. A tisztaságért jelenleg Csáki Istvánné felel, aki csökkentett munkaidőben dolgozik.

1979 augusztusától 1983 augusztusáig volt a csengelei gyógyszertárban asszisztens jelöltként, majd végzett asszisztensként Igács Jánosné (Fojt Sarolta). 1986-ban még néhány hónapot dolgozott, Szegedre költözése után a Gyógyszertári Központ Galenusi Laboratóriumába került.

1986 augusztusában kezdte munkáját Tóth Zoltánné (Rabi Ildikó). Megszerezte a gyógyszertári asszisztensi képesítést - ő a számlák és számok "kiváló ismerője" volt. 1993 májusáig segítette a gyógyszertár munkáját.

1988 augusztusában Kistelekről Csengelére kérte áthelyezését Csókási Lászlóné (Forgó Györgyi) gyógyszertári asszisztens, aki 1991 januárjától GYED-en volt.

A rendszerváltozással egyesek sikertörténetre gondoltak a gyógyszerészet területén. A kormányok a mai napig sem "gyógyultak" ki e tévedésükből. A '90-es évek elején biztosított volt a 27 % lineáris árrés, 80 %-os adókedvezmény és a társadalombiztosítás előlegezett. Ez a magyarázata az

akkor létesült több magángyógyszertárnak. A privatizáció országos szinten változatos képet hozott.

Csongrád megyében a gyógyszertárak a Gyógyszertári Központtól különböző időkben leváltak és az önkormányzatok tulajdonába mentek át - kiszolgáltatva ezzel a helyi testületek döntéseinek. A csengelei gyógyszertárat 1996-tól egyéni vállalkozóként vezetem. Azóta szabadságon szinte egy napot sem voltam, a hivatalos ügyintézés, továbbképzés kivételével. Ez mutatja, hogy milyen feltételekkel tud üzemelni és talpon maradni egy kis forgalmú patika.

2002. évben az önkormányzat felújította a gyógyszertár épületét. Új tetőt és kívül-belül festést kapott.

A gyógyszertári dolgozók mindennapi, lelkiismeretes munkájukkal igyekeznek részesei lenni ezután is annak az egészségügyi tevékenységnek, mely segíti a beteg embert a gyógyulásban, illetve egészségének megtartásában.